

Αθήνα, 10 Μαρτίου 2015

Ομιλία του Πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα στη Βουλή για τις γερμανικές αποζημιώσεις

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και Κύριοι Βουλευτές,

Παίρνω σήμερα το λόγο στην ιστορική αυτή συνεδρίαση όχι μόνο για λόγους συμβολικούς αλλά και ουσιαστικούς.

Πρώτα και κύρια για να αποτίσω φόρο τιμής στα θύματα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Αλλά και για να τιμήσω όλες και όλους τους αγωνιστές και τις αγωνίστριες από ολόκληρο τον κόσμο που έδωσαν τη ζωή τους για την ελευθερία των πατρίδων τους,

Που έδωσαν τη ζωή τους για να ηττηθεί ο ναζισμός που έριξε την δηλητηριώδη ομίχλη του πάνω στους λαούς του κόσμου.

Παίρνω, επίσης, το λόγο για να τιμήσω τους αγωνιστές της ελληνικής εθνικής αντίστασης που έδωσαν τη ζωή τους για να απαλλαχθεί η χώρα μας από τη ναζιστική θηριωδία και την κατοχή.

Για να μπορούμε σήμερα να έχουμε μια πατρίδα ελεύθερη και κυρίαρχη.

Κάποιοι μας λένε γιατί καταπιάνεστε με το παρελθόν, κοιτάξτε το μέλλον.

Μα ποια χώρα, ποιος λαός μπορεί να έχει μέλλον αν δε τιμά την ιστορία και τους αγώνες του;

Ποιος λαός μπορεί να προχωρήσει μπροστά σβήνοντας τη συλλογική μνήμη και αφήνοντας ιστορικά αδικαίωτους τους αγώνες και τις θυσίες του;

Άλλωστε δεν έχει περάσει και τόσο πολύς καιρός από τότε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές.

Είναι ακόμα ζώσα η γενιά της κατοχής και της Εθνικής αντίστασης.

Και νωπές στη συλλογική μνήμη του λαού μας οι εικόνες και οι ήχοι των βασανιστηρίων και των εκτελέσεων στο Δίστομο και στην Καισαριανή, στα Καλάβρυτα και στη Βιάννο.

Είναι ακόμη νωπά στη μνήμη του λαού μας τα εγκλήματα και οι καταστροφές που προκάλεσαν τα στρατεύματα του Γ' Ράιχ σε όλο το μήκος και το πλάτος της Ελληνικής Επικράτειας αλλά και της Ευρώπης ολόκληρης.

Και οι μνήμες αυτές οφείλουν να διατηρηθούν στις νεότερες γενιές.

Έχουμε χρέος, ιστορικό, πολιτικό και ηθικό να τις διατηρήσουμε.

Όχι για να διατηρήσουμε την καχυποψία και το μίσος μεταξύ των λαών αλλά για να θυμόμαστε πάντα τι σημαίνει ναζισμός, τι σημαίνει φασισμός.

Για να θυμόμαστε ότι όταν τη θέση της αλληλεγγύης, της φιλίας, της συνεργασίας και του διαλόγου μεταξύ των λαών, παίρνει η αίσθηση της υπεροχής και του ιστορικού πεπρωμένου.

Όταν τη θέση του σεβασμού παίρνει η μισαλλοδοξία, φυλετική ή κοινωνική, τότε αυτό που κυριαρχεί είναι ο πόλεμος και το σκοτάδι.

Και η Ευρώπη το γνώρισε αυτό το σκοτάδι.

Το έζησε και το μίσησε.

Ήταν αυτός ένας από τους λόγους που οι Ευρωπαϊκοί λαοί συναποφάσισαν να εκκινήσουν τις διαδικασίες το 1957 ώστε να μην ηχήσουν ποτέ ξανά οι σειρήνες του πολέμου.

Και δε πρέπει να ξεχνάμε ότι ο Γερμανικός λαός υπέφερε εξίσου από τη ναζιστική θηριωδία. Και ότι στη Γερμανία ο ναζισμός επικράτησε επειδή πρωτίτερα ταπεινώθηκε ο Γερμανικός λαός.

Αυτό φυσικά δεν είναι δικαιολογία αλλά εξήγηση.

Είναι το μάθημα του σύντομου 20ου αιώνα, για να θυμηθούμε και τον Έρικ Χομπσμπάουμ.

Μετά τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο αυτό που επικράτησε ήταν το μίσος και ο ρεβανσισμός. Αυτό που επικράτησε ήταν η κοντόφθαλμη λογική της ταπείνωσης του ηττημένου για τις αμαρτίες του, η λογική του εξευτελισμού και της εξαθλίωσης ενός ολόκληρου λαού για την ήττα του.

Και αυτή η επιλογή πληρώθηκε αργότερα με το αίμα των νιάτων του κόσμου ολόκληρου.

Της Γερμανίας συμπεριλαμβανομένης.

Οι λαοί της Ευρώπης και οι ηγεσίες τους, οφείλουν να θυμούνται και αντλούν συμπεράσματα από τη σύγχρονη ευρωπαϊκή ιστορία.

Γιατί η Ευρώπη δεν πρέπει, δεν της επιτρέπεται να κάνει σήμερα τα ίδια λάθη.

Κυρίες και Κύριοι Βουλευτές,

Μετά τον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο, πράγματι το πάθημα έγινε μάθημα.

Η Γερμανία παρά τα εγκλήματα του Γ' Ράιχ και των χιτλερικών ορδών που κατέκαψαν τον κόσμο, παρά το ολοκληρωτικό κακό του Ολοκαυτώματος, ωφελήθηκε -και ορθώς ωφελήθηκε- από σειρά παρεμβάσεων.

Με κυριότερες την διαγραφή του χρέους της από τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, με την Σύμβαση του Λονδίνου το 1953 και φυσικά με τα τεράστια ποσά που εκταμιεύτηκαν από τους Συμμάχους για την ανοικοδόμηση της.

Η Σύμβαση όμως του Λονδίνου αναγνωρίζει ταυτόχρονα ότι απομένουν οι τελικές Γερμανικές Αποζημιώσεις για τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, οι οποίες θα έπρεπε να διευθετηθούν με την τελική συνθήκη ειρήνης που δεν υπογράφηκε μέχρι το 1990, εξαιτίας της διχοτόμησης της Γερμανίας.

Η επανένωση των δύο Γερμανιών δημιούργησε τις αναγκαίες νομικές και πολιτικές προϋποθέσεις για την επίλυση του ζητήματος, αλλά οι γερμανικές κυβερνήσεις από τότε και στο εξής επέλεξαν τη σιωπή, τα νομικά τεχνάσματα, την αναβολή και την παρέλκυση.

Και αναρωτιέμαι κυρίες και κύριοι βουλευτές :

Είναι άραγε ηθική αυτή η στάση ;

Μίλησα για νομικά τεχνάσματα και επειδή τα ζητήματα αυτά είναι πάρα πολύ κρίσιμα, θέλω να εξηγήσω σαφώς τι εννοώ για να μην παραμείνουν σκιές.

Όταν η Γερμανία αποδέχεται έστω να τοποθετηθεί για το ζήτημα των οφειλών της προς την Ελλάδα από το Δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, επικαλείται την Διμερή μας Συμφωνία του 1960.

Τότε που με δική της πρωτοβουλία κατέβαλε 115 εκατομμύρια Μάρκα, ως αποζημιώσεις, και το τότε Βασίλειο της Ελλάδας αναγνώρισε ότι δεν έχει περαιτέρω σχετικές αξιώσεις.

Η συμφωνία όμως αυτή δεν αφορούσε αποζημιώσεις για τις καταστροφές που υπέστη η χώρα αλλά αποζημιώσεις για τα θύματα του ναζισμού στην Ελλάδα.

Και φυσικά, σε καμία περίπτωση, δεν αφορούσε ούτε το αναγκαστικό κατοχικό δάνειο αλλά ούτε και αξιώσεις για αποζημίωση εξαιτίας εγκλημάτων πολέμου, εξαιτίας της σχεδόν ολικής καταστροφής των υποδομών της χώρας αλλά και της διάλυσης της οικονομίας της κατά τη διάρκεια του πολέμου και της κατοχής.

Όλα αυτά, γνωρίζω, ότι είναι ταυτόχρονα εξαιρετικά τεχνικά αλλά και εξαιρετικά ευαίσθητα ζητήματα και ίσως δεν είναι αυτός ο χώρος και ο χρόνος για να επεκταθώ.

Οι αναγκαίες διευκρινίσεις και η τεχνική επεξεργασία δεν θα γίνει από εμένα αλλά από τους ειδικούς. Νομικούς και ιστορικούς.

Αυτό που θέλω εγώ να διαβεβαιώσω, τόσο τον Ελληνικό όσο και τον Γερμανικό λαό, είναι ότι θα προσεγγίσουμε το θέμα με την αναγκαία ακριβώς ευαισθησία, με αίσθημα ευθύνης και ειλικρίνειας, με διάθεση συνεννόησης και διαλόγου.

Το ίδιο, όμως, περιμένουμε και από τη Γερμανική Κυβέρνηση.

Για λόγους πολιτικούς, ιστορικούς, συμβολικούς αλλά και ηθικούς.

Κυρίες και Κύριοι Βουλευτές,

Απέναντι σε έναν ηθικολογικό τόνο που έχει επικρατήσει τα τελευταία χρόνια στη δημόσια συζήτηση στην Ευρώπη, εμείς δεν επιλέγουμε ούτε τη θέση του μαθητή που σκύβει το κεφάλι και χαμηλώνει τα μάτια απέναντι στην αφ' υψηλού ηθική διδασκαλία,

αλλά ούτε διεκδικούμε τη θέση του ηθικοδιδάσκαλου που κουνά επιτιμητικά το δάχτυλο, απέναντι στον υποτιθέμενο αμαρτωλό, ζητώντας του να πληρώσει για τις αμαρτίες του.

Αντίθετα επιλέγουμε το δρόμο της διαπραγμάτευσης και του διαλόγου, της αλληλοκατανόησης και της δικαιοσύνης.

Δεν κάνουμε εδώ θεοδικία, αλλά την ίδια στιγμή δεν παραιτούμαστε και από τις απαραίτητες αξιώσεις μας.

Δεν κάνουμε μαθήματα ηθικής αλλά δεν δεχόμαστε και μαθήματα ηθικής.

Διότι, ξέρετε, πολλές φορές το τελευταίο διάστημα στο άκουσμα πολλών προκλητικών δηλώσεων από το εξωτερικό, μου έρχεται στο μυαλό το περίφημο απόσπασμα από την επί του Όρους ομιλία του Ιησού: Βλέπουν την ακίδα στο μάτι του αδελφού τους, αλλά όχι το δοκάρι στο δικό τους.

Κυρίες και Κύριοι Βουλευτές

Κυρία Πρόεδρε,

Κλείνοντας αυτή τη σύντομη παρέμβαση μου, θέλω σας διαβεβαιώσω ότι η ελληνική κυβέρνηση θα εργαστεί άοκνα, ώστε με ισότιμους όρους, μέσα από το διάλογο στο πλαίσιο μιας έντιμης διαπραγμάτευσης, να συνδράμει ώστε να βρεθεί λύση στα πολύπλοκα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Ευρώπη.

Θα εργαστεί ώστε να τηρήσει στο ακέραιο τις υποχρεώσεις της.

Αλλά ταυτόχρονα θα εργαστεί ώστε να τηρηθούν όλες οι ανεκπλήρωτες υποχρεώσεις προς την Ελλάδα και τον Ελληνικό λαό.

Και όπως εμείς δεσμευόμαστε να τηρήσουμε τις υποχρεώσεις μας έτσι οφείλουν να πράξουν και όλες οι πλευρές.

Γιατί η ηθική δεν μπορεί να είναι αλα καρτ.

Δε μπορεί να είναι κατά περίπτωση.

Η νέα ελληνική κυβέρνηση θα στηρίξει πραγματικά και με όλες της τις δυνάμεις, την πρωτοβουλία για την ανασύσταση, ανασυγκρότηση και αναβάθμιση της Επιτροπής για την Διεκδίκηση των Γερμανικών οφειλών προς την Ελλάδα.

Θα την στηρίξουμε αληθινά και ουσιαστικά και όχι για επικοινωνιακούς λόγους.

Είμαστε έτοιμοι να προσφέρουμε κάθε πολιτική και νομική συνδρομή, ώστε οι προσπάθειες της Επιτροπής αυτής να αποδώσουν.

Και στα πλαίσια της θητείας της να φέρουν ουσιαστικό αποτέλεσμα.

Να φέρουν λύση.

Να δικαιώσουν αυτό το ανεκπλήρωτο ηθικό αλλά και υλικό ιστορικό χρέος, όχι απέναντι στον Ελληνικό λαό, αλλά απέναντι σε όλους τους λαούς της Ευρώπης που πολέμησαν, μάτωσαν και νίκησαν το ναζισμό.

Το οφείλουμε στην ιστορία μας.

Το οφείλουμε στους αγωνιστές της Εθνικής Αντίστασης.

Το οφείλουμε στα θύματα του Δεύτερου Παγκοσμίου Πολέμου.

Το οφείλουμε στην Ευρώπη και στους λαούς της που έχουν δικαίωμα στη μνήμη και σε ένα μέλλον απελευθερωμένο από κάθε λογής ολοκληρωτισμό.

Σας Ευχαριστώ

